

DEMOKRATIATYÖPAJAT

-TUTORIAALI

TOIMINNALLISET DEMOKRATIATYÖPAJAT

1. MITEN YSTÄVYSTYÄ SUOMALAISEN KANSSA?.....3
2. UNELMIEN PUOLUE.....8

JOHDANTO

“Suomalaiset eivät puhu, minulla on kavereita, mutta ei ystäviä.”

”Meillä ei ole mitään kokemusta demokratiasta. Suomessa voi tehdä mitä vaan, täällä on oikeasti demokratia. Ensin pitäisi kasvattaa demokratiaan ja ehkä 50 vuoden päästä Syyriassa voisi olla demokratia.”

Nämä ajatukset nousivat esiin, kun Metropolian sosiaalialan opiskelijat haastattelivat ensimmäiseen demokratiatyöpajaan osallistuneita maahanmuuttajanuoria alkukevästä 2019. Nuorten tarpeiden ja toiveiden pohjalta rakennettiin kaksi toiminnallista työpajaa, joita testattiin Metropolia Ammattikorkeakoulussa sosiaalialan opiskelijoiden ja maahanmuuttajanuorten kanssa yhteistyössä Kirkon Ulkomaanavun Suomen kieli sanoo tervetuloa 2: Osallisuuden kieltä oppimassa -hankkeen (2018–2021) kanssa.

Tässä ohjevihossa saat vinkit siihen, miten voit toteuttaa työpajat omien kotoutujaryhmiesi kanssa. On tärkeää, että saat maahanmuuttajaryhmäsi rinnalle työpajoihin mukaan myös suomalaisia tai pidempään Suomessa asuneita osallistujia. Suomalaisen ryhmän löydät varmasti, kun otat yhteyttä lähistöllä oleviin oppilaitoksiin, kirjastoihin, urheiluseuroihin, perhekerhoihin tai kielikahviloihin. Nämä toiminnalliset työpajat sopivat hyvin jatkoksi Osallisuuden kieltä oppimassa -demokratiatuokioille.

Ohjevihon tueksi voit katsoa Unelmien työpajasta koostetun [videon](#). Lisäksi vihon rinnalle on tehty valmiit PowerPoint-kalvot, joiden avulla tuokioiden ohjaaminen onnistuu helposti.

Mukavia työpajoja sinulle ja ryhmällesi!

TOISTO-TUOKIOIDEN JATKOKSI TOIMINNALLINEN TYÖPAJA

Demokratia-työpajakokonaisuus koostuu kahdesta 2–3 tunnin mittaisesta toiminnallisesta työpajasta, jotka toteutetaan eri päivinä. Miten saan ystäviä Suomesta? ja Unelmien puolue -työpajat syventävät osallistujien kokemusta verkostoitumisesta, ryhmässä toimimisesta ja demokratiasta. Työpajat sopivat esimerkiksi edistyneille Toisto-ryhmille tai muille kieliryhmille, jotka ovat opiskelleet Osallisuuden kieltä oppimassa -demokratiatuokioita ja harjoitelleet oman mielipiteen ilmaisua. Työpajoissa vahvistetaan mukana olevien osallistumista ympäröivään maailmaan yksilöinä ja ryhmänä.

Työpajoissa tuodaan yhteen 10–20 hlöä, joista puolet on maahanmuuttajataustaisia tai vastasaapuneita ja puolet valtaväestöön kuuluvia tai pitkään Suomessa asuneita.

Olisi hyvä, että ryhmillä olisi jotakin yhteistä, esim. kotona lapsiaan hoitavat maahanmuuttajavanhemmat kohtaavat suomalaisia kotivanhempia, Suomeen muuttaneet nuoret täällä jo pitkään asuneita nuoria, urheilusta kiinnostuneet maahanmuuttajat kohtaavat urheiluseuran jäseniä jne. Lisäksi työpajoissa auttaa se, että maahanmuuttajien ryhmässä olisi mukana myös sujuvammin suomea puhuvia (kielitaitotasolla B1) niin, että he voivat tarvittaessa toimia tulkkeina vähemmän suomea puhuville.

TURVALLINEN ILMAPIIRI

On tärkeää toteuttaa Miten saan ystäviä Suomesta -työpaja ensin, jotta ryhmään saadaan luotua avoin ja turvallinen ilmapiiri ennen Unelmien puolue -työpajaa, jossa käsitellään henkilökohtaisempia asioita, kuten toiveita ja unelmia. Turvallinen ilmapiiri rohkaisee ryhmän jäseniä osallistumaan ja jakamaan ajatuksiaan. On myös tärkeää, että vaihdat usein työpajan aikana pareja ja ryhmiä. Näin osallistujat pääsevät tutustumaan kaikkiin ryhmän jäseniin, eikä klikkejä pääse muodostumaan.

Työpajoissa ei ole oikeita vääriä vastauksia. Harjoituksissa ryhmät esittävät usein jotakin, ja yleisö saa kertoa, mitä näkee. Jos pienryhmä esittää jotakin ja yleisö näkee siinä aivan muuta, se on ok. On tärkeää, että ohjaajana purat näitä näkemyksiä keskusteluissa. Draamaharjoitukset ovat taidetta, eikä taidetta voi nähdä vain yhdellä tavalla. Monesti erilaisista näkemyksistä irtoaa ryhmässä hyvät naurut.

Demokratiatyöpajojen vahvuus on siinä, että maahanmuuttajat eivät ole vain oppimassa: he ovat jakamassa ajatuksiaan ja opettavat valtaväestöön kuuluville osallistujille sitä, miten eri tavoin asioita voi nähdä ja tulkita. Demokratia on alati muuttuvaa, ja se muovautuu kansalaisten keskustelujen mukana. On tärkeää, että tähän keskusteluun voivat osallistua myös maahan vasta saapuneet – sananvapaus kuuluu kaikille.

Kuva: Papunet, Kuvako / papunet.fi.

1. MITEN YSTÄVYSTYÄ SUOMALAISEN KANSSA?

RYHMÄKOKO:	Max. 22 henkeä
TILA:	Avoin tila
KESTO:	2–3 tuntia
TARVIKKEET:	Fläppitaulu, Suomi-Guru -kortit , tusseja tai liituja, kyniä ja paperia [videotykki ja verkkoyhteys], Demokratiatyöpaja-DIAT
KANAVAT:	Katsominen, kuunteleminen, puhuminen, kirjoittaminen, piirtäminen, näytteleminen, digitaaliset välineet, fiktio.
TAVOITTEET:	Kotoutujaryhmä: <ul style="list-style-type: none"> • Tiedostaa monipuolisten ystävyyksien rakentumisen merkitys ja mahdollisuudet kotoutumisen edistäjänä; • Synnyttää uusia ystävyksiä ja sosiaalisia verkostoja; • Oppia ystäväystymiseen liittyvää sanastoa ja fraaseja; • Käynnistää mahdollisia ryhmätoimintoja ja pienhankkeita. Kantaväestön ryhmä: <ul style="list-style-type: none"> • Tutustua kotoutujiin toiminnallisesti ja luoda mahdollisia ystävyksiä; • Tunnistaa opinnäytetöiden ja harjoitteluiden mahdollisuuksia; • Oppia käyttämään selkeää suomea ja muita ilmaisun tukikeinoja (elekieli, käännösohjelmat, kuvat ym.); • Oppia toiminnallisia ryhmänohjauksen menetelmiä.
SISÄLTÖ:	Kaksisuuntainen kotoutuminen; ystävyksien rakentuminen ja verkostojen merkitys.

TYÖPAJAN ALOITUS

ALKUTERVEHDYKSET

DIA 1

- Kerro tavoitteista ja työtavoista yksinkertaisesti ja selkeästi. Muista katsekontakti. "Tämän työpajan tavoitteena on opetella suomen kieltä ja tutustua toisiin. Te, jotka puhutte suomea äidinkielenänne tai muuten hyvin, voitte kehittää selkeän kielen taitojanne, sitä, miten puhutaan suomen oppijalle. Kaikki saavat uusia näkökulmia elämään. Käytämme työpajassa draamaa. Draama auttaa ymmärtämään maailmaa ja sitä, mikä on tärkeää ja arvokasta. Draama auttaa tutkimaan, millainen on kaikille hyvä maailma."

DIA 2

- Sopikaa yhdessä pelisäännöt ja tehkää draamasopimus suullisesti tai kirjallisesti. Sopimuksen tekemiseen osallistuvat kaikki ryhmän jäsenet. Sovitaan: saako koskettaa, saako kuvata, saako kuvia julkaista sosiaalisessa mediassa. Sopimus lisää ryhmän yhteishenkeä, kommunikaatiota ja toisten kunnioittamista. Draamasopimuksen tarkoituksena on sitouttaa osallistujat tekemiseen sekä luoda turvallinen kehys työskentelylle. Draamasopimuksessa on hyvä tuoda esille, että tekeminen perustuu aina vapaaehtoisuuteen, mutta turvallinen kehys ja ilmapiiri mahdollistavat jokaisen osallistumisen työskentelyyn omalla tavallaan
- Sopikaa huomiomerkistä: esim. 3 taputusta, jolla varmistetaan, että kaikki keskittyvät ohjeiden kuunteluun ja jolla rytmitetään ja jäsennetään työskentelyä
- Tilan järjestäminen: Siirtäkää pöydät ja henkilökohtaiset tavarat seinustalle. Järjestäkää toiminnalle tyhjä tila.

DIA 3

Kohtaamisbingo

1. **Kohtaamisbingo** tehdään pareittain. Parit voidaan muodostaa niin, että toinen on kantasuomalainen ja toinen maahanmuuttaja.
2. Jaa osallistujille kynät ja **bingotaulukot** väitteineen. Kerro: "Tässä bingossa opit uusia asioita toisista. Lähde parin kanssa kävelemään tilassa. Kun tapaavat parin, kysy parilta yksi kysymys. Saat kysyä vain yhden kysymyksen kerrallaan yhdeltä parilta. Merkitse rasti väitteen kohdalle, jos molemmat parista vastaavat "kyllä". Kun saat täyteen vaaka-, pysty- tai vinorivin täyteen, huuda kovaa BINGO!"
3. Pyydä osallistujia nousemaan ylös. Merkitse "3-2-1-NYT!" lähdetään täyttämään bingoriviä liikkuen tilassa toisten luokse. Muistuta, että yhdeltä parilta saa kysyä vain yhden kysymyksen. Sen jälkeen on siirryttävä muiden luo. Kun ensimmäinen bingo-huuto on kuultu, voit julistaa voittajan, ja hänelle annetaan aplodit. Kerro, että peli jatkuu, kunnes kaikki ovat saaneet bingorivin täyteen. Kannusta muita seuraamaan ja auttamaan vastauksillaan viimeisiä pelaajia. Lopuksi kaikille annetaan aplodit.
4. Harjoituksen purku: "Mitä uutta opit toisista pelaajista? Oliko helppoa vai vaikeaa vastata kysymyksiin?" Bingon avulla voidaan kerrata lauseita uusissa muodoissa: "Sahra pitää koirista."

Kosketa...

1. Seuraava **lämmittelyharjoitus** laskee liikkumisen ja koskettamisen rimaa. Harjoituksessa lähdetään liikkeelle omalta paikalta. Kerro: "Tässä leikissä etsitään sopiva esine tai asia tästä tilasta."
2. Anna käskyt ja näytä esimerkki: "Niin nopeasti kuin pystyt, kosketa jotakin, mikä on vihreää." Toista sana ryhmän kanssa ja keksi lauseita, joissa sana esiintyy. Esimerkiksi: "Reppu on vihreä". Näytä reppua, ja ryhmä toistaa: "Reppu on vihreä."
3. Kielitason ja tilan mukaan lisäsanoja voivat olla esim. *pehmeää... puuta... hauskaa... millä voi istua... millä voi kirjoittaa* jne. Osallistujat liikkuvat paikoiltaan koskettaakseen mainittua asiaa, suomea paremmin osaavat auttavat niitä, jotka vasta harjoittelevat suomea.
4. Lopuksi puretaan tehtävä: *Mitä uutta opitte?*

DIA 4

Jatka tarinaa kuvasta

1. Tämä harjoite pohjustaa näyttölemistä ja still-kuvien tekemistä pienryhmissä.
2. Kannusta osallistujia tekemään kuvista oma tulkinta. Harjoite lisää sosiaalista mielikuvitusta ja nostaa esille erilaisia tulkintoja todellisuudesta, sukupuolirooleista ja elämäntavasta Suomessa. Materiaalina käytetään **Suomi-Guru -pelin kuvakortteja** (ei violetteja).
3. Jaa osallistujat neljän hengen ryhmiin niin, että joka ryhmässä on kaksi valtaväestön edustajaa ja kaksi maahanmuuttajaa.
4. Levitä kuvakortit lattialle kuvapuoli alaspäin. Pyydä yhtä ryhmän jäsentä valitsemaan yksi kortti sattumanvaraisesti.
5. Näytä sama kuva valkotaululta videotykillä ja pyydä ryhmiä keskustelemaan kuvasta: *Mitä kuvassa tapahtuu? Keitä kuvan henkilöt ovat? Miten he ovat tutustuneet toisiinsa? Mitä on tapahtunut juuri ennen? Onko kuvassa jokin ongelma? Mitä esineitä kuvassa on?*

DIA 5

- Pyydä ryhmiä yksi kerrallaan kertomaan oma tulkintansa kuvasta. Vertailkaa eroja tulkinnoissa.
- Pyydä ryhmiä jatkamaan tarinaa: *"Mitä tapahtuu seuraavaksi? Mihin tilanne päättyy?"* Pyydä ryhmää valmistelemaan tästä yksi pysähtynyt kehoilla tehty kuva, ikään kuin valokuva, jossa kaikki pienryhmän jäsenet ovat mukana ihmisinä tai esineinä. Näytä esimerkki, miten still-kuva tehdään pysäyttämällä ilmeesi, eleesi ja liikkeesi.

DIA 6

- Kuvat katsotaan yksi kerrallaan. Kysy katsojilta: *"Mitä näet kuvassa? Missä tämä tapahtuu? Keitä nämä ihmiset ovat? Miten he tuntevat toisensa? Millaisia tunteita heillä on? Onko kuvassa jokin ongelma? Mitä tässä on tapahtunut?"* Salli tässä monenlaisia tulkintoja ja tee jatkokysymyksiä.

DIA 7

- Ohjaaja voi herättää kunkin kuvan napsautuksella eloon. *"Kun napsautan sormia, kuva saa liikkua ja hahmot puhua. Kun taas napsautan sormia, se pysähtyy".*
- Katsotaan samalla tavoin kaikki kuvat.

DIA 8

Still-kuvat tositarinoina

1. Pyydä suomenkielisiä osallistujia kertomaan tositarina omasta elämästään (3 tarinaa riittää): *"Kerro tositarina omasta elämästäsi, kun sait viimeksi uuden ystävän. Missä ja miten se tapahtui? Millaisia tunteita siinä oli? Kerro mahdollisimman selkeällä suomen kielellä. Muista myös elekieli."*
2. Tarinan jälkeen pyydä opiskelijoita sanomaan tunnesanoja, joita tarinoissa esiintyi. Kirjaa ne taululle.
3. Kehota pienryhmiä (samat ryhmät kuin edellä) tekemään kolme still-kuvaa yhdestä edellä kerrotusta tarinasta. *"Tehkää ryhmässä kolme still-kuvaa yhdestä tarinasta."*
4. Näytä esimerkkejä still-kuvista (vahvat ilmeet, kontakti toisiin).
5. Katsotaan kolmen kuvan sarjat yhdessä. Näytä merkistä (esim. taputus), kun kuva vaihtuu. Keskustellaan kuvasarjan jälkeen, mitä nähtiin.

DIA 9

Pieni draamatarina: Ystävää etsimässä

Taustoitusta: Draamatarina työtapana

- *Draamatarina on lyhyt juonellinen kokonaisuus, joka luo kuvitteellisen maailman ja siinä olevat henkilöt. Yhdessä luotava maailma muistuttaa läheisesti omaa maailmaamme. Draaman avulla pystytään käsittelemään omia tunteita, ongelmia ja arkojakin aiheita turvallisesti.*

- Draamatarinassa opitaan myös teemaan liittyvää sanastoa ja ilmaisua monikanavaisesti (piirtämällä, puhumalla, kirjoittamalla, esittämällä). Draamatarina mahdollistaa kieleltään eritasoisten osallistujien mukana olemisen tasavertaisesti. Haastetta tekemisessä riittää niin maahanmuuttajille kuin valtaväestöön kuuluvillekin. Kielellisesti draama voi olla haastava, mutta toiminnallisuus auttaa ymmärtämään tarinan kulkua pääpiirteittäin. Olennaista ei ole, että kaikki ymmärtävät draaman "oikein" vaan se, että se käynnistää omaa pohdintaa.
- Tarinan purkuvaiheessa teemat tuodaan lähemmäs osallistujien omia kokemuksia ja niistä puhuminen on tämän jälkeen helpompaa. Draamatarinallisessa työskentelyssä osallistuja saa aina valita, kuinka paljon hän kertoo omista kokemuksistaan. Tavoitteena on luoda "turvallinen tila" aiheen käsittelylle. Draaman edetessä siirrytään onnistumisten kautta helpoista haastavampiin tehtäviin.
- Draamatarina on myös hyvin osallistava työtapo. Suurin osa osallistujista on koko ajan toiminnallisesti mukana tarinan eri vaiheiden kehittämisessä. Draamatarinan tekeminen koetaan yleensä hyvin hauskana ja voimaannuttavana onnistumisen kokemuksena. Tehtävät ovat yksinkertaisia ja niissä on aina ryhmän tuki mukana. Draamatarinoissa tehtäviä tehdään usein pienryhmissä ja näitä pienryhmiä vaihdetaan koko ajan. Näin osallistujat tottuvat työskentelemään kaikkien osallistujien kanssa.

Kuva: Papunet, Kuvako / papunet.fi.

1. **Aloita draamatarina** fläppitaulun edessä ja kerro: "Eräs henkilö muuttaa kokonaan uuteen kaupunkiin. Hän kohtaa ongelmia ja ennakkoluuloja, mutta löytää keinot voittaa haasteet. Nyt luomme yhdessä tuon kaupungin. Sitä ei ole oikeasti olemassa, mutta se voisi olla. Se on vähän samantapainen kuin tämä paikka, jossa nyt olemme. Mikä on kaupungin nimi? Millainen se on? Mitä asioita ja paikkoja siellä on? Onko siellä jokin paikka, josta paikkakunnalla asuvat ihmiset ovat ylpeitä? Alan nyt piirtää (tai kirjoittaa) sitä ehdotustenne mukaan tähän taululle." TAI Voit pyytää jotakuta hyvää piirtäjää piirtämään.
2. **Paikka ja maisema kehokuvina.** Kun kaupunki on luotu, kerro: "Teemme nyt kuvan tästä kaupungista tähän tilaan. Näytän esimerkin. Minä olen se hiihtäjäpatsas siinä torin keskellä (ottaa patsasasennon). Voit olla kuka tahansa henkilö tai mikä tahansa asia tai esine tuossa maisemassa." Näytä taululle piirrettyä tai kirjoitettua maisemaa. "Tulkaa mukaan maisemaan." Älä jää itse maisemaan, vaan ohjaa toimintaa.
3. Yksi kerrallaan kaikki tulevat kuvaan mukaan. Asiat voivat olla erillisiä tai liittyä toisiinsa. Kun kaikki ovat maisemassa, pyydä jokaista kertomaan kuka tai mikä hän on yksi kerrallaan: "Kerro kuka tai mikä olet, esimerkiksi minä olen roska, joka siltä ohikulkijalta tipahti torille."
4. Herätä kuva hetkeksi eloon taputuksella. Kuvassa saa liikkua, puhua tai päästää ääntä: "Kuva herää taputuksesta eloon, saatte liikkua, päästää ääntä ja puhua."
5. Lopeta harjoitus taputuksella ja kokoa kaikki fläppitaulun ympärille.

6. **Roolikuvan piirtäminen.** Kerro: *“Siihen torin laidalla olevaan kerrostaloon [joka piirrettiin] muutti aivan uusi asukas jostain kaukaa. Mistä hän tuli [osallistujat ehdottavat]? Mikä hänen nimensä on?”* Nimenannon jälkeen harjoituksissa käytetään annettua hahmo-sanan sijasta. Ala piirtää kuvaa hahmosta. *“Hän tuli paikkakunnalle aivan yksin. Miltä hän näytti? Mitä hän oli tehnyt työkseen? Mitä hän harrasti? Millainen luonne hänellä oli? Oliko hänellä kotimaassaan perhettä?”* Piirrä tai kirjoita erilaisia asioita roolihenkilöstä kuvaan.
7. **Piirroksat huoneista pienryhmissä.** Jaa osallistujat uusiin 4 hengen sekaryhmiin niin, että kussakin ryhmässä on ainakin yksi suomea hyvin puhuva. Anna kullekin ryhmälle fläppipaperi ja tusseja. Kerro: *“Piirtäkää yksi huone henkilön uudesta kodista.”* Anna kullekin ryhmälle yksi huone (keittiö, olohuone, makuuhuone, eteinen, kylpyhuone). *“Mitä asioita henkilö on tuonut mukanaan? Mitä hän on nyt hankkinut? Piirrä tai kirjoita ne kuvaan.”* Asetellaan kuvat tilaan ja käydään tutustumassa henkilön kotiin. Ryhmät kertovat, mitä kussakin huoneessa on.
8. Piirtämisvaiheessa sanasto toistuu ja kehollistuu. Samalla kuva paikkakunnasta rikastuu. Usko draamaan vahvistuu. Anna piirtämiselle riittävästi aikaa. Kuva saa olla vain hahmotelma. Kaikki voivat piirtää yhtä aikaa. Piirroksiin voi lisätä sanoja ja niiden käännöksiä muistin tueksi.
9. **Kerronta päähenkilön päivästä: myönteistä ja kielteistä.** Jaa osallistujat uusiin 4 hengen sekaryhmiin. Kerro: *“Henkilön elämässä tapahtui paljon mukavia uusia asioita. Tehkää yksi kohtaus mukavasta tapahtumasta. Kohtauksessa ei puhuta, vaan näytellään ilman ääntä ja sanoja.”* Kohtaukset katsotaan. Esityksen jälkeen pyydä yleisöä kertomaan: *“Mitä näitte? Mitä kohtauksessa tapahtui?”*
10. Jaa uudet 4 hengen pienryhmät. Kerro: *“Hahmo kohtasi myös monenlaisia ongelmia. Tehkää yksi kohtaus ongelmasta, jonka päähenkilö kohtaa. Kohtauksessa ei puhuta, vaan näytellään ilman ääntä ja sanoja.”* Kohtaukset katsotaan. Esityksen jälkeen pyydä yleisöä kertomaan: *“Mitä näitte? Mikä kohtauksessa oli ongelma? Mistä se johtui? Nosta käsi ylös, jos olet ollut samanlaisessa tilanteessa.”*
11. Neuvot päähenkilölle pienryhmissä. Jaa osallistujat taas uusiin 4 hengen sekaryhmiin. Ryhmät miettivät neuvoja, joita päähenkilölle voi sanoa, jotta hän voisi ratkaista ongelmiaan. Pyydä: *“Millaisen neuvon annat hahmolle?”*
12. Kun neuvot on muotoiltu. Istu tuoliin päähenkilön rooliin. Kerro: *“Minä olen nyt _____. Minulla on monia ongelmia. Mitä neuvoja annatte minulle? Toista esityksissä esiintyneitä ongelmia yksi kerrallaan ja pyydä neuvoa, jos ratkaisuja ei ala tulla. Älä reagoi ilmeillä ja eleillä neuvoihin. Voit myös vastata neuvoihin: Kiitos!”*
13. **Draaman päätös.** Kerro: *“Tarinamme päättyi tällä kertaa tähän, mutta elämä jatkuu. Pohdi omaa elämääsi. Miten Suomessa voi parhaiten hankkia uusia ystäviä? Miksi ystävät ovat tärkeitä?”* Jaa ryhmä sekapareiksi. Parit keskustelevat yhdessä, miten Suomessa voi saada ystäviä. Listaa parien ideat taululle.

DIA 10

Kehäarviointi

Kehäarvioinnissa arvioidaan toiminnallisesti ja osin keskustellen työpajan onnistumista erilaisten väitteiden avulla piirissä. Lue alla olevat väitteet yksi kerrallaan, ja pyydä ryhmän jäseniä astumaan piirissä eteenpäin, jos he ovat samaa mieltä, taaksepäin, jos he ovat eri mieltä ja pysymään paikoillaan, jos eivät osaa sanoa. Kun piiri on väitteen jälkeen asettunut paikoilleen, kysy muutamalta osallistujalta perusteluja valinnalle. Jos ryhmä ei ole suuri, voit kysyä perustelut jokaiselta.

2. UNELMIEN PUOLUE

RYHMÄKOKO:	Max. 22 henkeä
TILA:	Avoin tila
KESTO:	2–3 tuntia
TARVIKKEET:	Fläppitaulu, kyniä ja paperia [videotykki ja verkkoyhteys], työpaja-DIAT
KANAVAT:	katsominen, kuunteleminen, puhuminen, kirjoittaminen, piirtäminen, näytteleminen, digitaaliset välineet, fiktio

TAVOITTEET:

- Tutustua demokratiaan, vaikuttamiseen ja äänestämiseen;
- Synnyttää kiinnostus vaikuttamiseen ja itsensä kehittämiseen;
- Oppia mielipiteen ilmaisuun liittyvää sanastoa ja fraaseja;
- Tutustua erilaisiin näkökulmiin;
- Oppia näkemään omia kiinnostuksen kohteita.

SISÄLTÖ: Lähiympäristön haasteiden ja ongelmien pohtiminen; ratkaisujen löytäminen; omien vaikutusmahdollisuuksien pohtiminen.

TYÖPAJAN ALOITUS

ALKUTERVEHDYKSET

DIA 1

- Kerro tavoitteista ja työtavoista yksinkertaisesti ja selkeästi. Muista katsekontakti: *“Tämän työpajan tavoitteena on kohdata toisia ja oppia lisää demokratiasta. Työpaja on jatkoa “Miten ystävystyä suomalaisten kanssa” -työpajalle. Suomi on demokraattinen valtio. Demokratia tarkoittaa, että valta kuuluu kaikille: esim. kaikki saavat äänestää eduskuntavaaleissa. Eduskunta päättää maan asioista. Demokratiassa kansalaiset ovat itsenäisiä, he saavat keskustella, olla eri mieltä, ottaa kantaa, tehdä päätöksiä ja toimia. Demokratiaan kuuluu mielipiteen vapaus. Demokratia toimii sitä paremmin, mitä enemmän kansalaisilla on tietoa, ja he haluavat keskustella ja vaikuttaa omiin ja yhteisiin asioihin. Työpajan tavoitteena on kehittää persoonallisuutta, herättää kiinnostusta oppimiseen ja kansalaiseksi kasvamiseen. Tervetuloa Unelmien puolue -työpajaan!”*

DIA 2

Näkymättömän pallon heitto

1. Lämmittele ryhmää unelmatyöskentelyyn ja kehota: *“Tulkaa piiriin seisomaan. Piirissä jokainen tulee nähdyksi, olemme tasavertaisia.”*
2. Opetta sitten uusi liike, näkymättömän pallon heitto. Näytä liike ensin itse. Liikkeessä jalka laitetaan toisen eteen ja työnnetään kädet lennokkaasti eteenpäin, ylävartalo seuraa mukana. Näytä myös näkymättömän pallon kiinniotto: kädet lyödään pitkällä edessä yhteen ja tuodaan takaisin lähelle vartaloa. Toistetaan liikkeitä (“heittoa” ja “kiinniottoa”) rytmikkäästi jonkin aikaa.
3. Kerro sitten pallonheitto: *“Kuvittele käsiisi pallo. Ota sitten katsekontakti johonkuhun ja ”heitä” hänelle pallo taputuksella.”* Se, johon on otettu katsekontakti, ottaa pallon vastaan taputuksella, ja jatkaa liikettä ottamalla puolestaan katsekontaktin ja heittämillä pallon eteenpäin. Katsekontakti, taputus, pallon työntö ja vetäytyminen. Näin jatkuu jonkin aikaa. Voit laittaa myös useita palloja liikkeelle. Kerää pallot lopuksi itsellesi.

4. Pallonheiton jälkeen vaihtakaa piirissä näkökulmaa ja paikkaa. Ohjeista: *”Kun sanon nyt, lähde liikkumaan teputtavin lyhyin askelin. Demokratiaan kuuluu erilaisten näkökulmien ottaminen, ja se voidaan tehdä näin konkreettisesti.”* Kun ryhmä liikkuu paljon, vältetään klikkejä ja osallistajat pääsevät aina uuden ihmisen viereen.

DIA 3

Unelmatyöskentely

1. Kerro, että seuraavaksi puhutaan jokaisen omista unelmista: *”Joidenkin ihmisten unelmat ovat muuttaneet maailmaa. Meillä kaikilla on unelmia ja unelmat muuttuvat iän myötä.”*
2. **Lapsuuden toiveammatti.** Sano: *”Kuvittele, että olet 7-vuotias. Mitä työtä halusit silloin tehdä isona? Esitä se ryhmän keskellä pantomiimina, ja kerro, mikä ammatti se on.”* Näytä itse mallia menemällä piirin keskelle ja tekemällä liikkeen: *”Eveliina, jumppaohjaaja.”* Tämän jälkeen ryhmä toistaa liikkeen ja sanan. Sama toistetaan jokaisen ryhmän jäsenen kohdalla. Koko ryhmä voi auttaa ammatin nimeämisessä, jos joku ei tiedä sanaa suomeksi. Tehtävän tarkoituksena on tulla tutuksi ja löytää yhteisiä kiinnostuksen kohteita.
3. **Still-kuva, mistä unelmoit nyt.** Jaa ryhmä 4 hengen sekaryhmiin. Ryhmissä jokainen kertoo nykyisen unelmansa, ja ryhmä tekee still-kuvat jokaisen unelmista. Kuvat käydään läpi ja muut ryhmät koettavat arvata, mistä kuvissa on kysymys. Pysähtyneitä kuvia tehdessä kielitaidon puute ei ole esteenä. Pysähtyneet kuvat jättävät tilaa tulkinnoille ja ovat hauskoja.

DIA 4

4. **Unelmatyöskentely jatkuu.** Pyydä osallistujia miettimään, missä he haluavat olla 7 vuoden päästä. Jaa kaikille paperit ja tussit. Anna ohjeet: *”Piirrä jokin hahmo itsestäsi ja elämäntilanteestasi. Kirjoita tai piirrä kuvaan: missä asut, mitä harrastat, mitä teet työksesi eli mikä on ammattisi, mitä haluaisit tehdä tai oppia, ketkä ovat sinulle tärkeitä, minkä arvokkaan asian puolesta teet työtä tai taistelet. Mitä vain voit unelmoida, raha tai aika eivät ole unelmien esteenä.”*

DIA 5

5. **Ryhmälle tärkeät teemat.** Jaa ryhmä 4 hengen sekaryhmiin, joissa jokainen esittelee oman kuvansa ja tarinansa. Omasta kuvasta voi kertoa sen, mitä haluaa. Kun unelmat on käsitelty ryhmässä, pyydä ryhmää miettimään yhteisiä teemoja: *”Mitä yhteisiä teemoja ryhmässä nousi esiin?”* Kirjoita teemat isoille lapuille. Teemoja voivat olla esim. luonto, ihmisten auttaminen, itseilmaisuus, isompi kaupunki, liikunta, rakkaus... Varmista, että kaikki ymmärtävät.

Kuva: Papunet, Kuvako / papunet.fi.

6. **Yhteiset teemat.** Kokoonnutaan piiriin ja laitetaan teemalaput keskelle piiriä. Jäsentele yhteen liittyvät teemat ja levitä sitten teemat eri puolille tilaa. Pyydä jokaista menemään sen teeman luokse, joka kiinnostaa kaikkein eniten.

DIA 6

7. **Still-kuvat teemaan liittyvistä haasteista.** Saman teeman valinneista muodostetaan noin neljän hengen pienryhmiä. Varmista, että jokainen ryhmä on sekaryhmä (mukana on suomalaisia ja maahanmuuttajia). Kehota ryhmiä pohtimaan: *”Millaisia teemaan liittyviä haasteita tai ongelmia kohtaat juuri nyt?”* Tehkää pienryhmässä still-kuvia teemaan liittyvistä haasteista tai ongelmista. Still-kuvat esitetään kaikille ja niiden pohjalta keskustellaan esiin tulleista haasteista ja ongelmista.
8. **Haasteiden työstö.** Poimi papereille ryhmässä esiin nousseita ongelmia ja haasteita: esim. kiire ja stressi, huoli sodasta, ihmissuhteiden jatkuvuus, someriippuvuus, yksinäisyys...
9. **Tervetuloa äänestykseen.** Levitä teema- ja haastepaperit lattialle. Jokainen antaa 1–3 ääntä (papua, nappia, karkkia) mielestään tärkeille teemoille ja toiset 1–3 ääntä mielestään tärkeille haasteille. Näin ryhmä löytää unelmien puolueen unelmat ja haasteet. Jokainen saa vaikuttaa, ja kaikilla on yhtä monta ääntä.

DIA 7

10. **Unelmien puolueet.** Muodostetaan kiinnostavien teemojen ympärille puolueet. Mitä asiaa puolue ajaa? Mikä olisi puolueen nimi, liike ja iskulause? Tehdään posterit isolle paperille, jonka avulla oman puolueen ohjelma, nimi, liike ja slogan esitellään muulle ryhmälle.

DIA 8

Kehäarviointi

Kehäarvioinnissa arvioidaan toiminnallisesti ja osin keskustellen työpajan onnistumista erilaisten väitteiden avulla piirissä. Lue alla olevat väitteet yksi kerrallaan, ja pyydä ryhmän jäseniä astumaan piirissä eteenpäin, jos he ovat samaa mieltä, taaksepäin, jos he ovat eri mieltä ja pysymään paikoillaan, jos eivät osaa sanoa. Kun piiri on väitteen jälkeen asettunut paikoilleen, kysy muutamalta osallistujalta perusteluja valinnalle. Jos ryhmä ei ole suuri, voit kysyä perustelut jokaiselta.

DIA 9

Lopuksi

Unelmien työpaja on alku syventävään toiminnalliseen työskentelyyn, jossa

- *jatketaan oman puolueohjelman suunnittelua;*
- *tehdään vaalipuheita ja pohditaan asioita, joihin halutaan vaikuttaa;*
- *tutustutaan Suomen ja muiden maiden puoluekenttään;*
- *pohditaan omaa suhdetta politiikkaan ja vaikuttamiseen, sekä*
- *toteutetaan oma konkreettinen vaikuttamisprojekti.*